बृहन्नील-तन्त्रम्

(तारा-काली-साधना-विधि) (आशा-सुशीला हिन्दी व्याख्या सहित)

> भाष्यानुवाद एवं सम्पादक स्वामी शत्रुघ्न दास

> > सहायक

विकास थपलियाल 'शिवम'

प्रकाशक

श्री मधुसूदन प्रकाशन

पो०ओ० जाखचौरा, टिहरी गढ़वाल - 249130 (उत्तराखण्ड)

अनुक्रमणिका

		२३. ताराष्टक स्तोत्र फलश्रुति:	.3€
प्रथमः पटलः		२४, सलक्षण-साच्टाङ्ग-प्रणामं	
१. ग्रन्थावतरणम्	₹		3ξ
२. ग्रन्थ-महिमा	₹	तृतीयः पटलः	
३. ग्रन्थस्य वर्ण्यं विषयानि	m-4		.39
४. सभेद तारिणी सपर्यायाः श्रवणेच्छा	"¥		80
५, सारस्वत-मन्त्रोद्धारः	".X	३, कुलीन (शंव-शाक्त) गुरुणा दीक्षा	
६. मन्त्रस्य ऋषिछन्दादि कथनम्	1264		"85
७. मन्त्रांपासनाथं प्रातः कृत्य	"4	४. दौक्षार्थ काल (मास-तिथि) निर्णयम्	"85
कर्मोपाख्यानम्			ER.
८, रनान-सन्ध्याविधि आदि कथनम्	६	६. दीक्षा विषये कुल्लुकादि ज्ञानं	
द्वितीयः पटलः		ग्रह-दक्षिणा माहातम्य-कथनञ्च	.88
१. पृजनार्थे स्थान-सङ्केतनम्	-53		.84
२. याग-मण्डपे-द्वारपूजनम्	-\$3	चतुर्धः पटलः	
३. श्मशानपीठ-ध्यानम्	£\$		28.
४. वागमण्डेप भृष्यादि शोधन-		२. काली-मन्त्र-स्वरूपं अप-विधानञ्च	.89
पुजनपूर्वक आसनोपवेशनम्	-\$4	३. माला-निरूपणम्	.48
५. यन्त्र-लेखनम्	-84	४. मालायां प्राण-प्रतिष्ठा-विधिः	.48
६. सारस्वतप्रद नीलसरस्वती यन्त्रम्	१६		48
७. यन्त्रे पीठ-पूजाम्	25	६. कुल्लुकाज्ञानस्यानिवार्यताम्	45
८. भृतशुद्धिं देवी ध्यानञ्च	35	७. कुल्लुका निरूपणं विद्या-जपं	
९. पञ्च नमस्कार मुद्रा	29		.46
१०. देव्याः शेपच्यानस्वरूप-वर्णनम्	28-	८. चैतन्य-मन्त्र-माहातम्यं तर्पणाभिषेकादि	
११. अर्घ्यं स्थापनं, विनियोग,			-49
एडङ्ग-पोडा-मातृका न्यासादि कथनम्	20		६२
१२. देव्याः पूजन-क्रमं प्रदेय पुमनामानि च	22	१०. परदाराभिगमन-व्यवस्था	६२
१३. देठ्या: नैवेद्य निरूपणम्	-58	११. वेदोत्पत्ति-कर्तादि विषये जिज्ञासा	_E3
and the second second	2×	पञ्चमः पटलः	
१४. गुरुत्रय पूजनार्थं अनुमतिम् १५. गुरु माहातम्य सहित गुरुत्रय निरूपण	-	🤋 काम्याचेन-निरूपणम	_££
१६. यन्त्राष्ट्रदले वैरोनादि पूजनम्	Je.	२. दुर्गा महाप्टमी प्रपूजन-माहात्म्यं तत्र	
	79	September at a little title at	_82
१७. नित्य-होम कथनम्	-76	) अक्टाराज कांग्रह कांग्रह किन्नार का	EC
१८. समन्त्र-बलि-विधानम्	40	४. सुराया: पेयत्वापेयत्वं तस्या: भेदानि च	E9
१९. पटचक्रेषु मन्त्र वीज ध्यानं		५. अमन्त्रित सुरापाने दोप: तत्र शुक्रोपाख्यानम्	00
तत्फलवर्णनञ्च	36	६. श्री शुक्राचार्येण देव्याः स्तुतिः	\$0.
२०. देव्याः स्तुतिम्	-30	७. महाकाल्याः शकाचार्यं प्रति-वचनम्	
२१. ताराष्ट्रक स्तोत्र माहात्म्यं फलश्रुतिश्च		८. आसवानुकल्पं, होमं, विशेष तिथि	
२२. ताराष्टक-स्तोत्रम	-33	THE TRANSPORT	Vo 3

 अनुष्ठानादि कथनं पोठाचेनञ्च७ 	२५. साधन हताः स्वाकायता तस्य नामानि चा१३६
२०. सिद्धिप्रद स्थान (पीठ) नामानि७ ०	२६. सुरा-शोधनम्१३८
🤫 पीतानां माहात्यम७९	२७. हेतु-शोधन-मन्त्राः१४०
१२ पीठ-देवता-नामानि८०	२८. हेतु-ग्रहणं तदनन्तरे जप-पूजादि कर्माणि१४२
१३. तीर्थ-माहात्म्य-वर्णनम्८०	२९. नेवेद्य-निन्दा-निषेधं देव्याः
१४. अक्षमालामयपीठ-माहातम्यं तनाम	नैवेद्य-वर्णनञ्च१४३
वर्णनञ्च८	३०. स्त्रिय: सर्वधा पूज्या:१४४
१५. तीर्थानां प्राकट्य प्रयोजनं भक्ति	३१. साधने कारणस्य कारणता विषये देव्या
प्रतक्षं तत्फल निक्रपणञ्च९	सह तादाम्यप्राप्त्युमाय विषये च प्रश्नम्१४६
१६ दर्भगस्य नरस्य स्थितिम९	३ ३२. कारणस्य कारणता विषये समाधानम्१४७
१७. मक्त्यर्थे प्रवृत्यपदेशः९	३३. हेतु ग्रहणात् दोषापनयनम्१४८
१८. पीठेषु देव्याः प्रिय नाम-वर्णनम्९	६ ३४. शाक्ताचार-वर्णनम्१४९
षष्ठः पटलः	३५. देव्याः होम-तर्पण-विधानम्१५४
१. कुल-पूजनस्य जिज्ञासा१०	० ३६. शक्ति(खड्ग) पूजन मन्त्रा:१५९
२ कल (शक्ति) पजन-माहातम्यम१०	 सप्तमः पटलः
३. कुल-शक्ति-पूजनम्१०	३ १. शत्रु-निग्रहोपायः - उच्चाटनम्१६१
🗴 शब्दयर्चने घोडशवर्षा श्रेष्टा१०	४ २. मारणोपायः१६१
५. केशसंस्करणं युक्त्यङ्गेषु मन्त्र लेखनञ्च१०	४ ३. विद्वेषणोपायः, तत्तत्कार्यार्थे मन्त्र
E. अद्धेष मन्त्र-जप-विधि:१०	५ स्वरूपाणि च१६२
७. बलि-प्रदानम्१०	६ ४. पर-मन्त्र सिद्धिविनाशक-प्रयोगः१६२
८. बलिदान-माहात्म्यं, अदाने हानि:१०	७ ५. मन्त्र-दोष निवारक-प्रयोग:१६३
९. बलिमन्त्र-द्वय-निरूपणम्१०	८ ६. पुत्र-धन-रक्षादिकार्यार्थे धारण-यन्त्रम्१६३
	९ ७. अप्टाक्षर-मन्त्रोद्धारः१६५
११. समयाचार-लक्षणम्११	१ ८. वशीकरण-प्रयोग:१६५
१२. महादेव्याः कालिकायाः पुजनम्११	५ ९. कवित्वप्रद-प्रयोगः१६७
१३. बलिदान-निरुपणम्११	८ १०. बाल्यकालादेव कवित्व-शक्ति-
१४. महाकाली (दक्षिणा काली) मन्त्रोद्धार:११	९ सम्भवार्थे प्रयोगः१६८
१५, विशेषेषु मास-तिधिषु देव्याः	११. मन्त्र लेखनान्ते तारिणी-पूजनम्१६९
पूजन-फलम्१२	० १२. शान्ति-स्तोत्रम्१७०
१६, काम्यानुष्ठानरूप षट्कर्म-स्वरूपं	१३. शान्ति-स्तोत्र-महात्म्यम्१७२
तेषां प्रयोगानां काल-निरूपणञ्च१२	१ १४. महाचीन-कम-विषयक-प्रश्न:१७३
१७. कर्मानुसारेण तद्देवता-ध्यानम्१२	३ १५, महाचीन-क्रम-वर्णनोपक्रमः१७३
१८. पल्लब-योगादि निरूपणम्१३	४ १६. देव्या सतर्क प्रत्युत्तरान्ते पुनः
१९. प्रयोगकाले-देवता-ध्यानम्१२	W F
	७ १७. महाचीन क्रमे स्नान शुद्ध्यशुद्ध्यादि
२१. वशीकरण-प्रयोगः१२	
२२. विद्वेषण-प्रयोगः१३	१ १८. महाचीन क्रमे जपादि-निरूपणम्१७८
	३ १९. अस्य साधनस्य प्रकाशने मृत्युः
	४ सर्व हानिश्च१८४
40 adiitioidi dal dalid "()	Al Ha Aires

२०. सारस्वतप्रद-प्रयोग:१८५	१७. विद्यायाः (मन्त्रस्य) माहात्म्यम्२१९
- C.C. C.C. C.C. C.C. T.	[2 Z., 4 4 3 V) (4 [4 10 1 2 3 4 1 1 1 2 3 4 1 1 1 2 4 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
no was framer via fundual Ullu 9/6	Cl. diaglicial: all lices of
as from the frequent	40' 4-3-dided duteral
२४. योपिद्-ध्यानेन मन्त्र-सिद्धिः१८९	२१. मन्त्राणां दश-संस्काराः२२५
२६. श्री प्रष्ट इन्द्रंण वृहस्पतिं प्रति-गमनम्१९१	२२. ब्रह्मण: साकार-स्वरूप निरूपणम्२२७
२६, इन्द्रंण वृहस्पतिं-प्रति पुनः इन्द्रत्वं	२३. ब्रह्मणः जीवत्य-रूपं तच्छक्ति
प्राप्त्युपाय रूप प्रश्नम्१९१	रूपं च निरूपणम्२२९
०० जीव साध्याक्येण प्रस्ता हानि।	नवमः पटल :
धर्मेण श्री वर्धनञ्च१९२	१. गृहान्तिके मन्त्र-साधनम्२३५
२८. बृहस्पतिना हिरण्याक्षपुर-गमनं	२. शवासने वीरसाधनेन पुरस्वयां साधनम्२३८
अध्यापक वृत्त्यधं निवदनञ्च१९३	
२९. स्वन्तवैः कृष्यतिना दस्याजं मोहनम्१९४	
३०. कृहस्पतिना देवराजं प्रतिगमनं	२. लता-साधनेन मन्त्र-सिद्धिः२४१
तारण्यादि पूजा-विधान-कथनञ्च१९४	- 222
३१. संक्षिप्त पूजन-जपादि विधानम्१९५	
३२, कुमारी पूजनम्१९६	
३३. अवस्था भंदन कन्यानां संज्ञाः१९७	576
३४. कन्या-पूजने पञ्चाङ्ग न्यासं	२. मन्त्रवर्ण-संख्याभेदेन देवता
वका-न्यासं उपचारादि अर्पणम्१९९	200
	27/0
de la company of	४. भुवन-तारिणी तारा-विद्योद्धारः२४७
अष्टमः पटलः	५. दशाक्षर मन्त्रोद्धारः२४८
१. काली-यन्त्रोद्धारः२०४ २. यन्त्र-लेखनं देव्यावाहनं पूजनञ्च२०४	६. अष्टाक्षरी-विद्या विद्यारलोद्धार:२४९
- In the second second	ा ७. सप्तदशाक्षरा महानिधास्त्रारः "'"
and the same statement of the same same same same same same same sam	८. अष्टाक्षरी इंस-तारा महाविद्योद्धार: "२५०
ह, कात्रपथाः कान्य-प्रयागःरण्य	९, चतुस्त्रिशदक्षरी नील सरस्वती मन्त्रोद्धारः २५२
६. धरवेण-विष्णार्शद्भा-समाधानम्२१०	१०. मन्त्रस्य ऋषि-छन्दादि वर्णनम्२५२
 मरवण-।वळ्णाशद्भा-समाचानम्११ काली-गायत्री मन्त्रेण पापेभ्यो मुनित:२१ 	११. नील सरस्वत्याविर्भावम्२५३
८. काली-गायत्री-मन्त्रोद्धारः२११	The same of the sa
९. साधन निरूपणम्२१	
	A
१०. वश्यमाण महामन्त्रस्य माहात्स्यम्२१३ ११. ज्यक्षर-मन्त्रोद्धारः२१५	263
44.	३. सुच्टि-क्रम-निरूपणम्२६५
१२. देव्या: पूजन हेतवे स्थानार्ना नाम्नां निरूपणम२११	भ भागी समाधिक केंग्रजाविक
	335
१३. काली-गायत्री साधना२१	
१४. कलियो प्रधान-देवता विषये देवी प्रश्नम् २१	0/30
१५. कलियुगे काली-तारिण्योः प्राधान्यम्२१	६. ब्रह्मादि देवताभिः कालीसमीपागमनम् २६८
१६. काला (दोबणा काला) मन्त्राद्वारः २१	Ald while the transfer to the transfer of 1

७, देवताभि: स्वविपत्ति-निवेदनं काल्या	९. अग्ने: सप्तजिङ्वाष्टमातृकादि पूजनम्३३६
	१०. सुक-सुवाज्याग्न्यादि संस्कारम्३३७
८. नील सरस्वत्याः माहात्म्यं तयाश्वासितादेव	११. अग्नौ देवी-पूजनं हवन-विधिश्च३४१
ताभिपुनरागमनञ्च२७०	१२. माघ-मासि शुक्लपक्षे सप्तमी
९. देवातिभ: देवी नीलसरस्वत्या पूजनम्२७१	
१०. सिद्धविद्या निरुपणं देव्यासरान्निहत्य	१३, सन्ध्योपासनादि निरूपणम्३४३
सुरान् संस्थापनञ्च२७३	१४. अभियेकाधर्मणार्घ्यादि निरूपणम्३४४
११. सार्वज्ञ-प्राप्ति-प्रयोगः२७०	१५, संक्षिप्त पूजन विधि निरूपणम्३४६
त्रयोदशः पटलः	अष्टादशः पटलः
 महाकाल्याः मन्त्रोद्धारः२७१ 	१. तारा-सहस्रनाम वर्णनाय निवेदनम्३४८
२. ऋषि-छन्दं-ध्यानादिकम्२७	२. तारा सहस्रनाम्नः गोपनीयत्वं
3. काली-गायत्री-मन्त्रोद्धार:२%	प्रकाशनाद् हानिश्च३४८
४. मल-मन्त्रस्य प्रश्चरणं तत्साधनञ्च२७	३. भैरवस्य वचनं श्रुत्वा देव्याः विषणणम्३४९
५, मन्त्रस्य माहात्म्यम्२८	४. महादेवने देवीमाननम्३५०
चतुर्दशः पटलः	५, तारा सहस्रनाम प्रकाशनाय पुनर्निवेदनम्३५१
१. कामाख्याः पञ्च भरवं तद्यन्त्र-मन्त्र-	६. तारा सहस्रनाम-स्तोत्रस्य माहातम्यम्३५१
स्वरूपञ्च२८	७. तारा सहस्र-नामानि३५२
२. मन्त्र-माहात्न्यम्२८	८. तारा सहस्रनाम स्तोत्रपाठ-फलश्रुति:३६७
३. कामाख्या-यन्त्र-पूजनम्२८	एकोनविशः पटलः
४. योगिनी नामानि तासां पूजनञ्च२८	१. तारा-कवच-माहात्म्यम्३७४
पञ्चदशः पटलः	२. तारा-कवच-स्तोत्रम्३७५
१. दर्पणाख्य-पर्वतस्य माहात्म्यम्२९	३. त्र्यक्षरी गुप्त मन्त्रोद्धार-साधनञ्च३७७
२. दर्पणं परितः स्थितानां क्षेत्राणां	विशः पटलः
माहात्म्यम्२९	१. तारा-शतनाम-निरूपण-हेतवे प्रार्थना३८०
घोडशः पटलः	२. तारा-शतनाम-स्तात्रस्य माहात्म्यम्३८०
१. विविधाचारं पर्व-विशेषेषु पूजनादि	३. तारा-शतनाम-स्तोत्रम्३८१
	४. फल-श्रुतिः३८३
	५. सर्वविद्या प्राप्त्युपाय: (साधनम्)३८३
३. आषाढादि मासेषु देवी स्नपनात्	६. शक्ति माहात्म्यं तत्साक्षात्कारं च३८४
प्राप्तव्यानि फलानि३१	७. नानात्वे एकं एकं च नानात्व-दर्शनम्३८५
सप्तदशः पटलः	८. प्रकृति-योगेन (ज्ञानेन) बिना
१. सार्वज्ञ-मन्त्र-प्रयोगः३२	
२. कार्तिक-मासे महाकाली-पूजनम्३२	
३. मण्डप-कुण्डादि निरूपणम्३२	१. स्वर्ण-रजत-निर्माण-विधि:३८८
४. आहित-मानेन कण्ड-मानं सदोषे हानिश्च ३२	३ २. पारद (सूत) भस्म निर्माण-विधि:३८९
५, कुण्ड-संस्काराः३२	३. भावत्रय-निरूपणम्३९०
६, क्एड-मध्ये रेखाङ्कन-पीठार्चन	द्वाविंशः पटलः
अन्युद्धरणादयः३३	१. काली सहस्रनाम श्रुत्यर्थ-कामना३९५
७ वहिन मन्त्रस्य न्यासादि निरूपणस्य ३३	२ २. सविनियोग काली-सहस्रनाम वर्णनम्३९५
८. अग्नि-देवतायाः घ्यानम्३३	३. सहस्रनाम-स्तोत्रपाठ-फलश्रुतिः४१२
क जाता नेजमाना ज्यातर्म सर्दर	At the man it amende a state of

त्रयोविंशः पटलः	1	રૂપ. જિ	शव-शक्ति न्यासः	840
१. श्री महाकाल्याः शतनाम				.846
				.846
२. श्रो महाकाल्याः शतनाम-वर्णनाय		26. 3	काली-तन्त्रोक्त पोढा न्यास:	.846
प्रतिज्ञा	888	28. 1	गुह्य पोढान्यासः	849
३. विनियोग सहित शतनाम वर्णनम् -				X£0
४. शतनाम (स्तांत्र) पाठ-फलश्रुति:				"X£0
चतुर्विशः पटलः		32. 7	तत्व-न्यासः	"X£0
१. अन्नदा-मन्त्र-प्रकाशनाय निवेदनम्	.889	7 .55	गीठ-न्यास:	"REO
२. अन्नदा (अन्नपूर्णा) मन्त्रोद्धार:	.886	3¥. 1	यन्त्रे पीठ-पूजनम्	8 E 8
३. अन्तदा-शतनाम-वर्णनम्	.४२०	34.	देव्याः आवाहनम्	"RES
४. शतनाम-पाठ (जप)-फलश्रुति: .	.४२२	34. !	प्राण-प्रतिष्ठा	, ¥€3
५. अन्य तन्त्रस्य माहात्म्यम्	358.	34.	देव्यर्चनम्	.XER
परिशिष्टम्		34.	अक्षोध्य-ध्यानं पूजनञ्च	YEO
प्राभातिक कृत्य (तारा साधने)				४६७
१. गुरु-ध्यान-मानसपूजनादि .	728.	¥0, 8	बलिदानम्	£08
				"828
३. अघमर्यणं तर्पणं सन्ध्याविधश्च .	\$\$8.	82.	नित्य होम:	"ROR"
	.833	¥3.]	पुररुचरण-विधि:	"2004
· The second of			तारायाः मन्त्राः	_X0E
६. मन्त्राचमनम्	.834	प्रा	पातिक कृत्य (काली साधने)	
		_	रु-ध्यान-मानसपूजनादि	"X05."
			गी दक्षिणा काली ध्यानम्	.865
			नजपा-अप समर्पणम्	228"
			न्त-शोधनादि	864
			नानाषमर्षण-तर्पण-सन्ध्याः	864
१२. (पुनः) सामान्यार्घ्य (शंख) स्थापनम्				"RCE
			गगमण्डप (द्वार-पूजनम्)	**SSE
			गन्त्र-नित्याचमनम्	777.
			्त−शुद्धिः	"860
			पाप-पुरुष-ध्यानम्	"865
१७. देव्याः स्वरूप-वर्णनम्			प्राण-प्रतिष्ठा	"266
			मूलमन्त्रस्य विनियोगादयः	"863
			वर्ण-न्यास:	"A6R
			मातृका-न्यासः, अन्तर्मातृका न्यासः	
२१. तारा-षोढा न्यास:			बहिर्माका न्यासः, संहार-मतृका न्यासः	"860
२२. रुद्र-न्यासः	४५६	₹4.	सृष्टि-मातृका-न्यासः	400
			स्थिति मात्का-न्यासः	407
२४. लोकपाल-न्यासः	840	186.	कलामातृका न्यासः	_الإهالم

	409	५७. दे
२०. काली पोडा न्यास:	488	46. 4
२१. तत्व-न्यासः	482	49. \$
२२. बीज-न्यासः	487	€0. ₹
२३. मन्त्र-वर्ण-न्यासः	482	₹ १. ₹
२४. पीठ-न्यासः	483	६२, ३
२५. मानस पूजनम्	-488	€3. 8
२६. मानस जपं, मानस तर्पणम्	484	
२७. पूजन-यन्त्र-संरचना	484	
२८. पात्रासादनं (कलश स्थापनम्)	486	
२९. शापोद्धार: (द्रव्यशोधनम्)	422	
३०. आनन्द भैरव ध्यानम्	477	
३१, आनन्द भैरवी ध्यानम्	422	
३२. श्रीपात्र (विशेषार्घ्य) स्थापनम्	473	
 गरु–पात्रादि स्थापनम् 	474	Į.
३४. आनन्द-भैरवादि तर्पणम्	.476	1
३५. तत्वशोधनम्	429	1
३६, शुद्धि ग्रहणम्	479	1
३७. कारण (बिन्दु) ग्रहणम्	479	1
३८. पञ्चबलि प्रदानम्	.430	
३९. पीठ-पूजनम्	437	
४०. हृद्याद् देव्यावाहनं यन्त्रे स्थापनः	न५३३	1
४१. प्राण-प्रतिष्ठापनम्	438	
४२. आवरण-देवतानामावाहनम्		
४३. श्रीमद् दक्षिणा कालिकाया: पूजन	म्५३६	
४४, महाकाल ध्यानम्	-483	
४५, आवरण-पूजनम्	487	
४६. श्रीमद् दक्षिण कालिकायाः (प्	नः)	
अर्चनम्	480	
४७. महानैवेद्यम्	486	
४८. मन्त्र-जप-विधिः	440	
४९. माला-पूजनम्	448	
५०. कुल्लुका मन्त्र-विनियोगादि	448	
५१. सेतु-महासेतु आदि मन्त्राः	445	
५२. नित्य-होम:	(4 (4 ?	
५३. बलि-प्रदानम्	448	
५४. नीराजनम्	448	
५५. आत्मसमर्पणम्	440	
५६, क्षमापनम्	44	
An aming	1.1.	

५७. देवतोद्वासनम्५५८ ५८. पात्रोद्वासनम्५५९ ५९. शान्ति-स्तोत्रम्५६० ६०. तारिणी पञ्च श्लोकी५६१
५९. शान्ति-स्तोत्रम्५६० ६०. तारिणी पञ्च श्लोकी५६१
६०. तारिणी पञ्च श्लोकी५६१
६१. तारा चालीसा५६२
६२. आरती (तारा)५६४
६३. आरती (काली)५६५